

մեռնի : Երբոր քիչ մը վրայ դրաւ , Սիսուկիին օդը շատ փասակար ըլլալուն ուրիշները կը յորդորէին զին . քը որ հեռանայ անկէ , ինքը մօտիկ չէր ըներ . վասն զի խռովութիւնը հանդարտեցընելու համար իր հոն կենալը հարկաւոր էր : Երկրորդ առաւօտը երբոր տկարացած անկողին ընկեր էր , Սուլուցիք ոտք ելած եկան մօտան իր սենեակը , բայց իր անխռով կերպին վրայ զարմացած ելան գնացին :

Պայրընին հիւանդութիւնը օրէ օր ծանրացաւ . ապրիլի 9^{ին} անձրեւոտ ատեն ձիով ճամբայ մը ընելէն ետքը ջերմէ բռնուեցաւ , որ ինչուան 15^ը քշեց . արիւն առնել ուղեցին , մօտիկ չըրաւ . ետքը թէպէտ բժիշկներուն յորդորանքին զիջաւ , բայց ատեն չմնաց . ջերմը սաստկացաւ , խելքը կորսնցուց , և անանկ մնաց ինչուան ամսուն 19^ը . տուն իրեն ան ատենը թմրեցուցիչ ըմպելիք մը որով քնացաւ : Վիչ ատենէն մէյմըն ալ արթնցաւ , բայց շուտ մը նորէն գոցեց աչուրներն ու մէյմըն ալ չբացաւ :

ԱՇԽԱՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

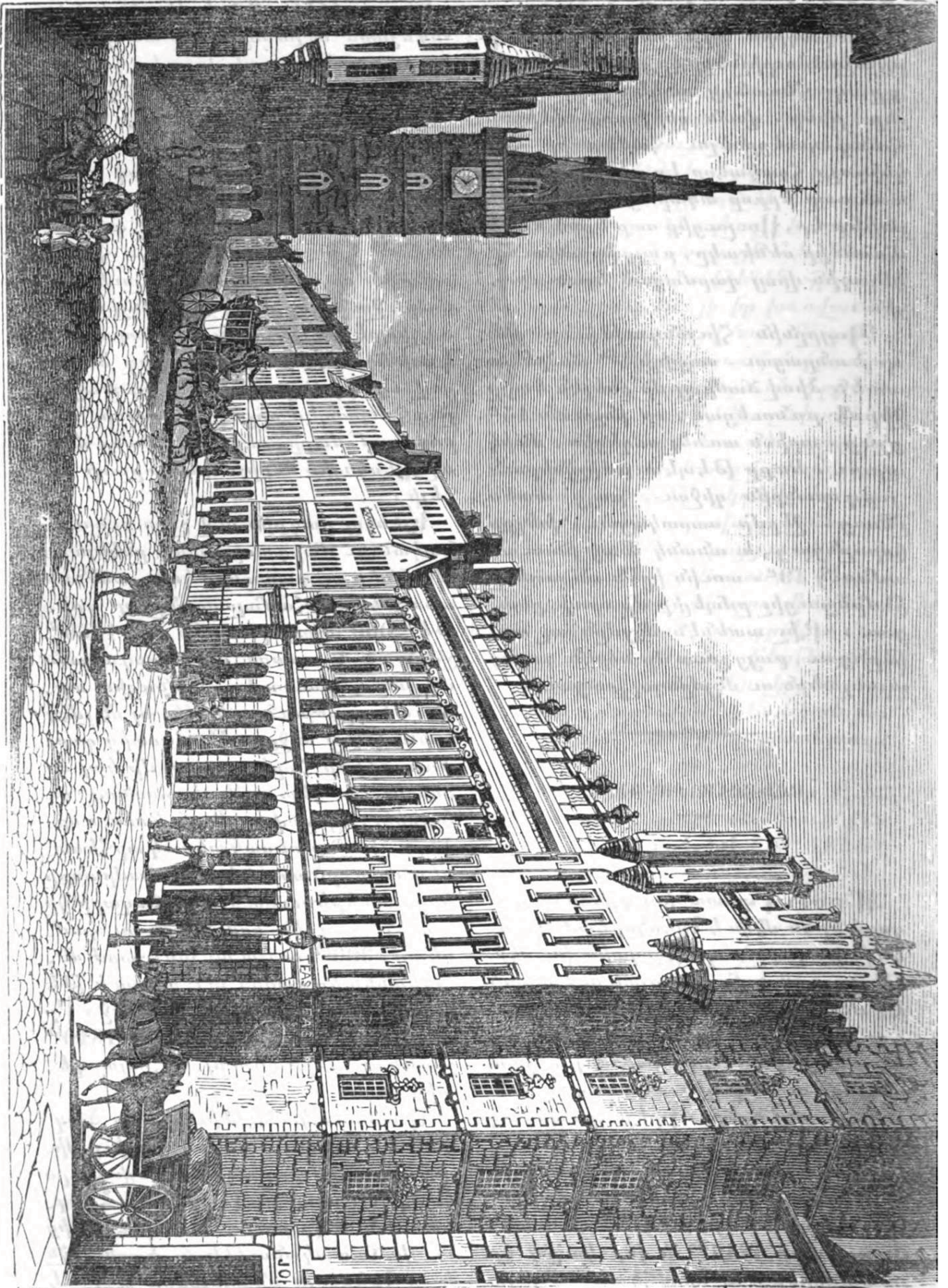
Ալէսկոյ :

Սեծին Բրիտանիոյ գլխաւոր քաղաքներէն մէկն է Ալէսկոյ կամ Ալասկով քաղաքը , որ Սկոտլանդին մէջ կ'իյնայ . մեծ մասը դաշտի մէջ շինած է , մէկ կտորն ալ բլուրի վրայ . գլխաւոր փողոցները խիստ լայն ու շիտակ են , շէնքերն ալ ընդհանրապէս շատ մաքուր ու գեղեցիկ , մանաւանդ հասարակաց շէնքերը : Իրեք հրապարակ ունի՝ մէկմէկէ ընդարձակ ու փառաւոր , ու շատ մը հոյակապ եկեղեցիներ . ասոնց մէջ ալ ամենէն գեղեցիկը ուղղափառացիքն՝ 1815^{ին} շինուած : Փողոցները 1817^{ին} ի վեր կազմով կը լուսաւորեն . և որովհետեւ Վլայտ

գետը գրեթէ մէջտեղէն կ'անցնի , շոգեշարժ մեքենայով մը աս գետին ջուրը բարձր բլուրի վրայ կը հանեն . հոն ընդարձակ ջրամբարներ կան որ մէջերնին աւազ կայ . ուստի ջուրը ան աւազէն անցնելով կը զտուի ու ետքը երկրէ խողովակներով բոլոր քաղաքը կը բաժնուի : Օարմանալի բան մըն է աս քաղաքին մէջ գործածուած ջրին շատութիւնը . հաշիւ ըրեր են որ ամէն օր մարդ գլուխ 100 լիպրէ ջուր կ'երթայ , որ Սանչըսթէր 84 լիպրէ կը հաշուեն , ինտրա 80 , լատիմպուրի 61 , իսկ Փարիզ 5 . առով ալ կ'իմացուի թէ Միգրիացիք ընդհանրապէս որչափ լուացուիլ սիրող կամ մաքրասէր են , անոնց մէջ ալ Ալէսկոյք ուրիշներէն որչափ աւելի :

Ալէսկոյ քաղաքին մէջ շատ ուսումնական ու մարդասիրական ընկերութիւններ ու դպրոցներ կան . ամենէն անուանին է համալսարանը որ գրեթէ 2000 աշակերտ ունի , ու 1450^{ին} շինուած է . ասոր մատենադարանն ալ շատ հարուստ է , ու Միգրիա տըպուած գրքերուն ամենէն ալ մէյմէկ օրինակ կայ մէջը : Միգրիացի գործարանները հարիւր տարի մը կայ որ սկսած են հետ զհետէ շատնալ ու ծաղկիլ , այնչափ որ միայն կտաւ գործելու համար տեսակ տեսակ արհեստներուն գործարաններուն համարանքը ինչուան երեսունուերկու հազարի կը հանեն՝ քաղաքին քովիներն ալ համընթաց . 300^{էն} աւելի ալ շոգեշարժ մեքենաներ կը բանին՝ թէ ասոնց և թէ ուրիշ արուեստանոցներուն մէջ : Սքաղաքը սկսաւ ամենէն առաջ 1810^{ին} շոգեհաւ գործածուիլ՝ Վլայտ գետին վրայ :

Առաւելականութիւնը շատ ծաղկած է . տարին ինչուան հարիւր միլիոն ֆրանքի ապրանքէն աւելի դուրս կը խրկէ , այսինքն Միերիկա , Հընդկաստան ու Եւրոպա . աս արուեստից ու վաճառականութեան ծաղկելովն է որ Ալէսկոյի բնակիչները տարուէ

տարի զարմանալի կերպով կը բազմանան . օրինակի համար՝ 1750^{ին} բոլոր բնակիչներուն թիւն է եղեր 23,546 . իսկ 1801^{ին} 83,769 եղեր է . 1811^{ին} 110,460 . ետքը 1826^{ին} 160,000 . հիւմա 185,000^{էն} աւելի է կ'ըսեն :

Եւ անուանի քաղաքը 560^{ին} շիներ է կ'ըսեն սուրբն Սուրբոս՝ իբրեւ լոկ եպիսկոպոսարան մը . 1172^{ին} այնչափ մեծցեր է որ Սկովտիայի Վուլիէլմոս թագաւորը աւան դրաւ անունը , և անկէ ետքը քանի զնաց մեծցաւ ու Լարոպայի մեծամեծ քաղաքներէն մէկն եղաւ :

Այնպէս թուրքը առատ հանք կայ ածխաքարի ու երկրթի :

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԿԱՆՈՆԵՐ

Եւ այլ անդադար կերպով շինուած վրայ :

ՍԵՆ զատ կերակուրի համար աւելի գործածական ու սննդարար նիւթերը ասոնք են . մէկ քանի կենդանեաց ան գործարանները որ բուն միս չեն , ինչպէս է հաւկիթը , քանի մը կենդանեաց կաթը , ու անկէ առաջ եկած բարիքը , զոր օրինակ կարգը , պանիրը որ ամէն բանի մէջ կը գործածուին :

Սէն վերջը կենդանեաց լերդը , երիկամունքը , փայծաղը , փորոտիքն ու արիւնն՝ ալ շատ կ'ուտուի :

Եւ արիւն ուտելու գէշ սովորութիւնը բարեբազմաբար մեր ազգին մէջ չկայ , բայց Եւրոպացոց մէջ սովորական բան է . ասոնք որպէս զի կարենան ժողովել կենդանեաց արիւնը , շատ անգամ աստիկ անգլիացիները կը սպաննեն զանոնք . այսինքն անոնց վիզը բոլորովին չեն կտրեր , հապաքիչ մը կտրելով՝ ոտքէն կը կտրեն որ կամաց կամաց արիւնը վազէ , ու վերջը պզտի ամաններու մէջ դնելով կը թանձրացնեն ու այնպէս կը ծախեն : Եւ որովհետեւ ուրիշ կերակուր չինելու չի դար , անոր համար կը տապկեն , բայց միշտ ծանր կ'ըլլայ ու գոռաբամարս :

Պզտի կենդանեաց , որսերու և թռչնոց լերդը խիստ լաւ է , իսկ եղանը սաստիկ պինտ է . ոչխարին թէ լերդը և թէ ըղեղը խիստ շատ որդունի մէջը . խոզու և հորթու լերդը թէ որ աղէկ եփուին առանց պնտացնելու՝ ախորժահամ կերակուր կ'ըլլան . ընտանի թռչնոց լերդը շատ յարգի է , մանաւանդ գիրցուցածներուն . և աս բանիս համար մութ տեղ կը դնեն թռչունները , երբեմն ալ խաւարը սաստկացնելու համար խեղճ թռչնոց աչքը կը հանեն , որ չափէն աւելի գիրնան , ու իրենց լերդը խոշորնայ . բայց ասիկայ մեծ անգլիացիներն է , և մարդկու թէնէ դուրս բան , որ մարդ իր որկրամուկութիւնը յագեցնելու համար՝ ուրիշ անմեղ արարածները չարչարէ , և զիրենք զրկէ ան զգայարանքէն որ իրենց մէկ հատիկ միսթարութիւնն է :

Եւ կերպով մեծցուցած թռչնոց լերդը սաստիկ եղոտ կ'ըլլայ , բայց միանգամայն անկէ շինուած կերակուրները դժուարամարս կ'ըլլան . աւելի աղէկ ու դիւրամարս է կասկարայի վրայ եփուածը , կամ շամփուրով խորովածը , բայց պէտք է համեմտելով խառնել :

Սովորաբար կենդանեաց երիկամունքներուն մէջ միայն ոչխարինն ու հորթինը կ'ուտուի . վասն զի միայն ասոնց համը աւելի լաւ է . բայց ոչխարինն ալ այնչափ լաւ չըլլալուն համար՝ շատ գործածութիւնը աղէկ չէ , և իրեն փնասակար համը կոտրելու համար աղէկ կ'ըլլայ զօրաւոր գինիի մէջ դնել և կամ սաստիկ կրակի ցուցնել , որպէս զի ան գէշ հոտն ու համը երթայ : Բնդհանրապէս ան կերակուրները , որոնց գլխաւոր մասը կամ լերդը և կամ երիկամունք է , աւելի դժուարամարս են քան թէ հասարակ միսերունը : Կ'ուտուի նաև հորթին՝ գաւառուկին և ուրիշ քանի մը կենդանեաց փայծաղն ու թոքը , բայց ընդհանրապէս անհամ ու քիչ սննդարար են , և համեմտելով պէտք